

Motionssvar motion 13-2025 Subventionera vaccin mot bältros

Folkhälsomyndigheten presenterade i maj 2024 en vägledning med rekommendation om vaccination mot bältros för:

- vuxna personer (18 år och äldre) med immunbrist orsakat av sjukdom eller av läkemedelsbehandling
- de äldre åldersgrupperna i samhället ner till 65 år

Det finns dock inget nationellt vaccinationsprogram mot bältros eftersom det inte bedömts uppfylla nuvarande lagkrav för vilka sjukdomar som kan ingå i ett nationellt vaccinationsprogram. I betänkandet från vårdansvarskommittén ser man att det skulle finnas vinster med att staten tar ett större ansvar för vaccinationer, en slutsats vi delar. Från den rödgröna majoriteten skulle vi även se att bältros ingår i det nationella vaccinationsprogrammet för att skapa en ökad likvärdighet och jämlikhet för tillgången till vaccin.

En hälsoekonomisk analys är utförd av Folkhälsomyndigheten baserat på vaccinet inköpspris och slutsatsen var att en prisreduktion på 30–40% av nuvarande inköpspris behövs för att få en rimlig kostnad per vunnet kvalitetsjusterat levnadsår (QALY). Efter det har SKR:s NT-råd utrett ett ordnat införande i landet och rekommenderar inte regionerna att finansiera generell vaccination till andra än de med mycket hög risk för bältros vid sjukhusanknuten verksamhet. Detta då ett sådant införande inte bedömts kostnadseffektivt. Vaccinationsprogram mot bältros till äldre har emellertid införts i ett antal länder.

Bedömningarna av Folkhälsomyndigheten och NT-rådet innefattar inte publikationer om skydd mot demens som hänvisas till i motionen, då de forskningsresultat som visar på skydd mot demens framför allt har tillkommit på senare tid. Vård av patienter med demenssjukdomar är mycket kostsam både för regional- och kommunal vård och omsorg och orsakar ett stort lidande för patienter och anhöriga samt leder till en förtidig död. Att förebygga demenssjukdomar vore mycket värdefullt ur många aspekter.

Ett antal retrospektiva (bakåtblickande) registerstudier (baserade på data från olika hälsoregister) har publicerats där skydd mot demensutveckling i varierande omfattning har påvisats på upp till 20–30 % i ett antal år efter vaccination. I studierna har främst ett äldre vaccin mot bältros studerats, som inte längre används, men även det aktuella vaccinet har delvis ingått i studierna. Bakåtblickande studier innebär alltid en osäkerhet för att det funna sambandet egentligen beror på något annat, så därför vill man ofta bekräfta fynd i sådana studier med andra metoder såsom framåtblickande studier. Mekanismen för hur vaccination eventuellt skulle skydda mot demensutveckling är inte känd. Sammantaget talar dessa studier på att det kan finnas en effekt men baserat på tillgängliga data kan man inte införa en vaccinationsinsats av detta skäl i dagsläget. Man behöver invänta mer data och en eventuell rekommendation innan det kan bli aktuellt.

Vaccin mot bältros ges i två doser till en total vaccinkostnad på ungefär 4000 kr per person. Det är inte känt om det behövs påfyllnadsdoser. Vaccinet finns inte upphandlat. NT-rådet har försökt få till ett prisavtal för personer med nedsatt immunförsvar men kunde inte komma fram till ett pris som bedömdes rimligt i förhandlingar med företaget som säljer vaccinet.

I Västerbotten bor ungefär 60 000 personer som är 65 år och äldre. Vissa av dem har redan vaccinerat sig och betalat själv. Det går inte att ta reda på hur många som vaccinerats eftersom vaccination mot bältros inte registreras i det nationella vaccinationsregistret (NVR). En grov uppskattning av kostnaden för en generell vaccination i Västerbotten av personer 65 år och äldre, baserat på nuvarande vaccinkostnad och antal personer +65 år, skulle bli som mest 240 miljoner kronor för inköp av vaccin. Den verkliga kostnaden för vaccinet blir sannolikt lägre eftersom en viss del redan är vaccinerade och alla kommer inte att vilja vaccineras men troligen skulle vaccinationsviljan bli hög. Därtill kommer kostnader för att ge vaccinet. Om regioner inför subventionerade vaccinationskampanjer nu kan man spekulera i att förhandlingsläget mot företaget att få till ett prisavtal nationellt försämrats.

Sammanfattningsvis finns en rekommendation från Folkhälsomyndigheten om att personer från 65 års ålder bör vaccineras mot bältros men med nuvarande prisläge på vaccin är det inte kostnadseffektivt enligt Folkhälsomyndighetens hälsoekonomiska analys eller från NT rådets bedömning. Ett skydd mot demens kan finnas men om det verkligen är så kan inte anses säkert och att införa en stor vaccinationsinsats av den anledningen i dagsläget är inte rimlig. Att vaccinera alla som är 65 år och äldre i Västerbotten skulle kosta som mest 240 miljoner kronor plus kostnader för att ge vaccinet. Att subventionera delar av vaccinkostnaden blir såklart billigare.

Referenser

<https://www.folkhalsomyndigheten.se/publikationer-och-material/publikationsarkiv/v/vagledning-om-vaccination-mot-baltros-till-vuxna-med-okad-risk-for-sjukdomen-ett-beslutsunderlag/>
<https://samverkanlakemedel.se/lakemedel---ordnat-inforande/nyheter/nyheter/2025-02-20-vaccination-med-shingrix-mot-baltros-bedoms-inte-kostnadseffektivt>

Förslag till beslut:
Att motionen avslås